

Градови Републике Српске кроз призму статистике (анализа)

Бања Лука предњачи у скоро свим параметрима

Бања Лука има највећи број становника, највећу плату, проценат запослених лица, највећи обим спољнотрговинске размјене, највише регистрованих возила, највећи број долазака и ноћења туриста. Једино Требиње има већи промет индустријских производа

Пише: Маја Јеличић

У Републици Српској постоје 64 јединице локалне самоуправе, од чега је 11 градова. То су Бања Лука, Бијељина, Градишка, Дервента, Добој, Зворник, Источно Сарајево, Лакташи, Приједор, Прњавор и Требиње.

Анализирали смо их кроз различите показатеље, од области становништва, тржишта рада, спољнотрговинске размјене, индустрије, туризма. Готово по свим наведеним параметрима, Бања Лука је на првом мјесту. Једино нема највећи промет индустријских производа, будући да је рекордер по том параметру Требиње.

Општи подаци

Посматрајући податке о броју становника у 11 градова Републике Српске, примјећујемо да највише становника живи у Бањој Луци, а најмање у Дервенти. Уколико упоредимо број становника са 2019. годином, само у Бањој Луци, Требињу и Источном Сарајеву се повећао број становника, док се у осталим градовима смањио број становника, у односу на период од прије четири године. У три града (Бања Лука, Бијељина и Приједор) живи трећина становника Републике Српске (32,7%).

Просјечна густина насељености за Републику Српску у 2023. години износи 45 становника по 1 km². Просјечна густина насељености за посматраних 11 градова је 85 становника по 1 km². Највећа густина насељености је у Бањој Луци и Бијељини, док је најмања у Требињу и Источном Сарајеву.

Просјечна старост становништва за Републику Српску износи 43,9 година. Од посматраних градова, највећа просјечна старост становништва је у Приједору, док је најмања просјечна старост становништва у Бањој Луци.

Тржиште рада

Највећи проценат запослених лица, у односу на укупан број запослених лица у Републици Српској, налази се у Бањој Луци (27%), а најмањи број у Прњавору (3%). Највећи релативни раст запослености у односу на 2019. годину забиљежен је у Лакташима (17%), а најмањи у Дервенти (2%). Највећи удио лица која траже запослење, у односу на укупан број незапослених лица, налазило се у Бијељини (9%), а најмањи у Дервенти (1%). Уколико упоредимо број незапослених лица и број запослених лица, најлошији рацио имао је Зворник, а најповољнији Бања Лука. Уколико упоредимо 2023. годину, са периодом од прије четири године, број лица која траже запослење, посматрајући релативно, највише се смањило у Градишци (-61%), а најмање се смањило у Требињу (-5%).

Четири града биљеже већу просјечну плату од просјечне плате за Републику Српску. Највећа просјечна плата исплаћена је у Бањој Луци, док је најмања просјечна плата исплаћена у Лакташима. У поређењу са 2019. годином, плате су највише порасле у Бањој Луци, а најмање у Требињу.

Највећи број корисника права на пензију има Бања Лука, а најмањи Дервента. С друге стране, највише пензионера у односу на број запослених има Приједор (98%), а најмање имају Лакташи (46%). У Источном Сарајеву и Бањој Луци је исплаћена највећа просјечна пензија, док је најнижа пензија исплаћена у Прњавору. Само три града су исплатила већу просјечну пензију од просјечне пензије за Републику Српску.

Индекси потрошачких цијена

Цијене се прате у шест градова Републике Српске. Посматрајући те градове, видимо да су цијене у 2023. години, у поређењу са цијенама из децембра 2022. године, највише порасле у Источном Сарајеву (4,1%), а најмање у Приједору (2,8%).

Извоз, увоз, пословни субјекти и предузетници

Посматрајући извоз/увоз, највећи обим спољнотрговинске размијене остварује Бања Лука. Она је уједно највећи и увозник и извозник. У 2023. години Бања Лука је остварила 10% укупног извоза Републике Српске и 44% укупног увоза. С друге стране, најмање извози Добој, а најмање увози Требиње. У поређењу са 2019. годином, Требиње је остварило највећи раст извоза (133%), док је најмањи раст извоза остварио Зворник (17%). Највећи раст увоза забиљежио је Приједор (98%), а најмањи раст увоза биљежи Требиње, које је забиљежило пад увоза од 8%. Гледајући покривеност увоза извозом, највећу покривеност има Требиње (359%), док најмању остварује Бања Лука (23%). Највећи број извозника има Бања Лука (561), а најмањи број извозника има Источно Сарајево (30). Број извозника, у апсолутном износу, у односу на 2019. годину највише се повећао у Бањој Луци (48), а у Зворнику се смањио за 8.

Највећи број пословних субјеката има Бања Лука, која има 29% пословних субјеката, а најмањи Дервента. Највећи број предузетника исто има Бања Лука, 34% од укупног броја предузетника у Републици Српској, а најмањи Требиње. Уколико упоредимо број пословних субјеката у 2023. години са бројем у 2019. години, највеће релативно повећање имало је Требиње (25%), а број предузетника се највише повећао у Бањој Луци (33%).

Вриједност продаје индустријских производа

Уколико погледамо вриједност продаје индустријских производа, укључујући продају на домаћем и страном тржишту, највећи промет индустријских производа у 2023. години остварили су Требиње и Бања Лука. Једанаест градова Републике Српске остварило је 69% укупног промета индустријских производа Републике Српске.

Број регистрованих возила

Највише регистрованих возила налази се на територији Бање Луке (19%). Најмање регистрованих возила има Дервента (2,6%). Поредеди број укупно регистрованих возила у 2023. години, са бројем регистрованих возила у 2019. години, скоро сви градови биљеже већи релативни раст регистрованих возила од просјека за Републику Српску (9%). Највећи релативни раст регистрованих возила имали су Лакташи (17%). Број први пут регистрованих возила у Републици Српској у 2023. години већи је за 2,0% у односу на 2019. годину.

Туризам

Највећи број долазака туриста имају Бања Лука и Требиње који биљеже 44% долазака туриста, а посматраних једанаест градова биљежи 80% укупног броја долазака туриста. Већина градова има више долазака страних него домаћих туриста. Највећи релативни раст броја долазака туриста у односу на 2019. годину имају Требиње и Зворник (око 50%). Највећи број ноћења исто биљеже Бања Лука и Требиње. Преко 30% ноћења забиљежено је у Бањој Луци и Требињу. У поређењу са 2019. годином, шест градова је забиљежило пад ноћења туриста.

Остварене инвестиције у стална средства

Убједљиво највише остварених инвестиција у стална средства у 2023. години имали су Бања Лука и Требиње, који су уједно имали и највећи раст инвестиција у стална средства, поредеди са 2019. годином, посматрано у апсолутном износу. Посматрајући релативно, највећи релативни раст инвестиција у стална средства остварили су Требиње и Лакташи, док је у Зворнику, Источном Сарајеву и Градишци остварен пад инвестиција у односу на период од прије четири године.

ТАБЕЛА 1. ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ

	Површина, km ²	Процјена броја становника, 2023	Процент од укупног броја становника Републике Српске	Број становника на 1 km ²	Просјечна старост, 2023
Бања Лука	1 239	185 684	16,7	150	41,8
Бијељина	734	102 995	9,2	140	43,1
Градишка	762	45 961	4,1	60	44,1
Дервента	517	24 387	2,2	47	44,2
Добој	655	57 947	5,2	88	43,1
Зворник	374	51 997	4,7	139	43,1
Источно Сарајево	1 448	60 207	5,4	42	44,1
Лакташи	388	34 759	3,1	90	42,7
Приједор	834	75 908	6,8	91	45,0
Прњавор	630	31 761	2,8	50	43,9
Требиње	863	28 469	2,6	33	43,2

ТАБЕЛА 2. ТРЖИШТЕ РАДА, 2023.

	Запослени	Незапослени	Нето плата, КМ	Корисници права на пензију	Просјечна пензија, КМ
УКУПНО	290 491	58 790	1 274	219 728	548
Бања Лука	79 698	4 371	1 450	42 300	581
Бијељина	24 937	5 187	1 185	16 835	529
Градишка	11 336	1 612	1 191	9 745	456
Дервента	7 235	536	1 126	4 510	430
Добој	13 191	2 478	1 252	11 129	514
Зворник	9 946	3 416	1 276	7 594	490
Источно Сарајево	18 627	4 521	1 302	14 552	581
Лакташи	12 142	846	1 119	5 565	478
Приједор	15 063	2 278	1 206	14 787	469
Прњавор	6 945	657	1 133	5 429	414
Требиње	9 181	1 820	1 316	7 819	579

ТАБЕЛА 3. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА, 2023.

децембар претходне године =100

	Бања Лука	Бијељина	Добој	Источно Сарајево	Приједор	Требиње
УКУПНИ ИНДЕКС	102,9	103,3	103,7	104,1	102,8	103,8
Храна и безалкохолна пића	103,8	104,4	104,3	104,9	103,2	103,2
Алкохолна пића и дуван	106,0	107,0	105,7	106,7	104,6	104,8
Одјећа и обућа	85,4	93,5	99,7	100,2	92,4	98,8
Становање, вода, електр. енергија, плин и др. енергенти	105,2	104,2	102,5	106,2	103,5	110,1
Намјештај, покућство и редовно одржавање домаћинства	104,5	106,3	104,3	101,3	105,8	105,1
Здравство	103,7	102,9	104,4	104,1	102,4	102,2
Превоз	96,1	95,7	98,8	96,6	97,2	96,4
Комуникације	101,9	101,6	102,8	102,6	102,5	103,5
Рекреација и култура	103,7	103,7	111,5	106,6	103,6	104,3
Образовање	101,9	99,9	102,4	103,2	100,0	100,0
Ресторани и хотели	106,8	104,3	104,7	104,4	108,4	100,6
Остала добра и услуге	108,9	111,4	109,8	112,9	108,6	111,5

ТАБЕЛА 4. ИЗВОЗ, УВОЗ, ПОСЛОВНИ СУБЈЕКТИ И ПРЕДУЗЕТНИЦИ, 2023.

	Извоз, хилџ. КМ	Увоз, хилџ. КМ	Покривеност увоза извозом, %	Број извозника	Број пословних субјеката	Број предузетника
Бања Лука	524 734	2 275 103	23	561	10 995	6 156
Бијељина	297 498	865 525	34	246	3 726	2 272
Градишка	440 631	483 240	91	158	1 698	1 215
Дервента	405 112	310 257	131	67	649	559
Добој	63 877	146 560	44	97	1 594	1 295
Зворник	409 641	190 730	215	64	1 076	911
Источно Сарајево	104 921	267 852	39	30	2 956	1 914
Лакташи	434 871	832 990	52	196	1 654	977
Приједор	275 769	212 698	130	128	1 655	1 623
Прњавор	319 829	196 974	162	69	763	781
Требиње	273 703	76 227	359	39	1 326	548

ТАБЕЛА 5. ВРИЈЕДНОСТ ПРОДАЈЕ ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА, 2023.

KM

	Вриједност продаје индустријских производа
ГРАДОВИ, УКУПНО	5 361 054 121
ОПШТИНЕ, УКУПНО	2 410 314 222
РЕПУБЛИКА СРПСКА, УКУПНО	7 771 368 343
УЧЕШЋА ГРАДОВА	69 %
УЧЕШЋА ОПШТИНА	31 %
Бања Лука	1 141 288 079
Бијељина	499 431 288
Градишка	404 520 342
Дервента	274 232 988
Добој	199 012 703
Зворник	502 750 915
Источно Сарајево	32 945 047
Лакташи	553 299 478
Приједор	318 527 800
Прњавор	290 337 978
Требиње	1 144 707 505

ТАБЕЛА 6. БРОЈ РЕГИСТРОВАНИХ ВОЗИЛА

	2019	2023	2023/2019
Република Српска (Укупно)	430 947	469 931	9,0
Број први пут регистрованих возила (Република Српска)	31 726	32 351	2,0
Бања Лука	76 697	89 085	16,2
Бијељина	39 353	44 691	13,6
Градишка	19 846	22 809	14,9
Дервента	10 607	12 187	14,9
Добој	20 971	23 453	11,8
Зворник	13 766	14 709	6,9
Источно Сарајево	24 334	28 416	16,8
Лакташи	17 040	19 942	17,0
Приједор	24 818	28 352	14,2
Прњавор	14 068	16 303	15,9
Требиње	11 765	13 352	13,5

ТАБЕЛА 7. ДОЛАСЦИ И НОЋЕЊА ТУРИСТА, 2023.

	Доласци			Ноћења		
	УКУПНО	домаћи туристи	страни туристи	УКУПНО	домаћи туристи	страни туристи
Бања Лука	116 244	43 237	73 007	174 686	57 225	117 461
Бијељина	45 840	18 569	27 271	88 738	39 164	49 574
Градишка	3 744	1 584	2 160	6 594	2 776	3 818
Дервента	2 008	714	1 294	3 918	1 213	2 705
Добој	15 060	6 724	8 336	22 880	8 733	14 147
Зворник	11 175	9 233	1 942	16 908	13 994	2 914
Источно Сарајево	57 547	28 204	29 343	153 232	60 258	92 974
Лакташи	17 498	6 266	11 232	43 026	18 399	24 627
Приједор	13 153	6 747	6 406	23 149	12 100	11 049
Прњавор	8 670	4 514	4 156	31 803	17 671	14 132
Требиње	95 631	24 357	71 274	173 887	51 759	122 128

ТАБЕЛА 8. ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У СТАЛНА СРЕДСТВА

	2019	2023	2023/2019
Бања Лука	787 968	1 110 639	140,9
Бијељина	120 961	159 840	132,1
Градишка	65 181	47 610	73,0
Дервента	32 073	55 382	172,7
Добој	57 519	77 644	135,0
Зворник	43 686	38 989	89,2
Источно Сарајево	179 521	156 345	87,1
Лакташи	62 142	130 420	209,9
Приједор	40 076	65 208	162,7
Прњавор	28 466	46 825	164,5
Требиње	60 727	169 646	279,4